

vysvětlivky: ČNB – Česká národní banka, NBČ – Národní banka Československá, MBHS – Mezinárodní banka hospodářské spolupráce, MMF – Mezinárodní měnový fond, SB – Světová banka, SBČS – Státní banka československá

HISTORIE A SOUČASNOST

ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

a tím garantují volnou směnitelnost české koruny. Správa devizových rezerv má za cíl udržovat či zvyšovat jejich hodnotu. Devizové rezervy se skládají z cenných papírů denominovaných v cizích měnách, hotovosti a zlata. Mezi nejvýznamnější devizové operace na domácích trzích patří devizové intervence, kterými se ČNB v případě potřeby snaží ovlivňovat výkyvy kurzu koruny vůči ostatním měnám.

Vystupuje jako reprezentant státu v otázkách měnové politiky

– reprezentuje Českou republiku na zasedáních různých mezinárodních institucí, například Světové banky, Mezinárodního měnového fondu, Evropské banky pro obnovu a rozvoj, Evropské centrální banky a Evropské unie.

Má kompetence správního úřadu

Samostatně hospodaří s majetkem, který jí byl svěřen státem

– nezbytné náklady na svoji činnost hradí ze svých výnosů. Není výdajovou kapitolou státního rozpočtu. Roční zprávy o výsledku svého hospodaření standardně předkládá k projednání Poslanecké sněmovně.

Vydává bankovky a mince, řídí peněžní oběh

– má výhradní právo vydávat bankovky a mince, včetně mincí pamětních. Dbá o plynulý a hospodárny peněžní oběh, spravuje zásoby bankovek a mincí, stahuje z oběhu a ničí opotřebované bankovky a mince a vyměňuje poškozené peníze za nové. Zajišťuje technickou a uměleckou přípravu platidel, jejich výrobu a dodávky. Podílí se na přípravě právní a technické ochrany platidel proti paděláním a na její realizaci. Zkoumá pravost platidel a eviduje padělané a pozměněné bankovky a mince zadržované na území České republiky.

Řídí platební styk a zúčtování bank a podílí se na rozvoji platebních systémů

– stanoví pravidla provádění platebního styku bankami i nebankovními subjekty, zejména lhůty zúčtování, pravidla pro vydávání a užívání elektronických platebních prostředků (například platebních karet) a pro bezpečné fungování platebních systémů. Provozuje systém mezibankovního platebního styku CERTIS a dále systém trhu krátkodobých dluhopisů SKD. Vede účty a poskytuje služby platebního styku zejména státu a bankám.

Je ústřední bankou České republiky

– poskytuje bankovní služby pro stát a veřejný sektor. Vede účty organizacím napojeným na státní rozpočet, kterými jsou: finanční a celní úřady, Česká správa sociálního zabezpečení, úřady práce, příspěvkové organizace, státní fondy, účty napojené na rozpočet Evropských společenství apod. Na základě pověření Ministerstva financí provádí operace spojené se státními cennými papíry.

Spravuje devizové rezervy státu, provádí operace na devizovém trhu

– devizové rezervy představují zahraniční aktiva centrální banky, zabezpečují devizovou likviditu země,

a tím vyrovnává tlaky, které vychylují budoucí inflaci mimo stanovený inflační cíl. V období před vstupem do eurozóny budou inflační cíle orientovány na plnění maastrichtských konvergenčních kritérií v oblasti cenové stability a dlouhodobých úrokových sazeb. Po zavedení eura se ČNB vzdá samostatné měnové politiky ve prospěch Evropské centrální banky.

Česká národní banka, její postavení a úloha v současnosti

Česká národní banka

(dále jen „ČNB“) – je zřízena Ústavou České republiky. Svou činnost vyvíjí v souladu se zákonem o České národní bance a dalšími právními předpisy. Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je sedmičlenná bankovní rada. Jejími členy jsou guvernér, dva vice-guvernéři a další čtyři členové jmenovaní prezidentem republiky na šestileté období. Sídlo ústředí ČNB je v Praze. Sedm regionálních poboček se nachází v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě.

Vykonává dohled nad finančním trhem

– tedy dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím a penzijním připojištěním, družstevními záložnami, devizový dohled a dohled nad institucemi elektronických peněz. Stanoví pravidla, která chrání stabilitu bankovního sektoru, kapitálového trhu, pojišťovnictví a penzijního připojištění. Systematicky reguluje, kontroluje, vyhodnocuje a popřípadě postihuje nedodržování stanovených pravidel.

V souladu s celosvětovými trendy je v České republice od 1. dubna roku 2006 integrován dohled nad finančním trhem do jedné instituce – ČNB, která tak převzala agendu Komise pro cenné papíry, Úřadu státního dozoru pro pojišťovnictví a penzijním připojištění Ministerstva financí a Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami.

Určuje měnovou politiku

– jejím hlavním cílem je péče o cenovou stabilitu. ČNB rovněž podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády, pokud není tento vedlejší cíl v rozporu s cílem hlavním. Rozhodování bankovní rady ČNB o nastavení základních úrokových sazeb vychází z aktuální makroekonomické prognózy a vyhodnocení rizik jejího nenaplnění. Změnami úrokových sazeb ovlivňuje centrální banka cenu peněz na trhu,

Budovy centrální banky v historii

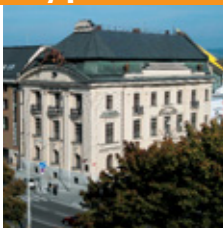

Budova první pobočky NBČ v Bredovského ulici – dnes ulice Politických vězňů

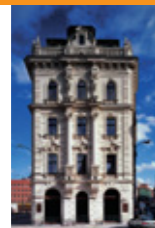

Současné sídlo České národní banky a pobočka Praha v ulici Na Příkopě

Budovy poboček ČNB

České Budějovice

Brno

Hradec Králové

Ostrava

Plzeň

Ústí nad Labem